

ปีที่ 26 ฉบับที่ 8932 วันพฤหัสบดีที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2556 หน้า 1-2

เทรนด์สิ่งแวดล้อมโลก

บีบธุรกิจสิ่งทอปรับตัว

รับกฎการค้า

เวลานี้อุตสาหกรรมนี้ยังต้องปรับตัวอีก จากมาตรการของผู้นำเข้า ที่ออกกฎระเบียบเกี่ยวข้องกับสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม หลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป (อียู) ในฐานะเป็นตลาดหลักของอุตสาหกรรมนี้

“ประเทศพัฒนาแล้วกำหนดมาตรฐานต่างๆ เพื่อบังคับกับสินค้านำเข้า โดย อียูเป็นกลุ่มประเทศแรกๆ ที่กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งอียูเป็นกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอมานาน และมีผู้ส่งออกสิ่งทอรายใหญ่ เช่น เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี จึงมีองค์ความรู้ในการกำหนดมาตรฐาน ที่ควบคุมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำเพื่อปกป้องผู้บริโภค”

พิรพร พลพะลิวัลย์ ผู้อำนวยการศูนย์วิเคราะห์ทดสอบสิ่งทอ สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ชัยยัคความว่า อุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมดั้งเดิมของยุโรปที่มีการพัฒนามาตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม และเครื่องจักรไอน้ำบางส่วนถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ ทำให้อังกฤษเป็นผู้ส่งออกสิ่งทอรายใหญ่ของโลก และใช้เป็นกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศและพัฒนาอุตสาหกรรมอื่น และเป็นแนวทางให้หลายประเทศในเอเชียใช้อุตสาหกรรมสิ่งทอขับเคลื่อนเศรษฐกิจเหมือนกัน เช่น ไต้หวัน เกาหลีใต้

เป็นที่ทราบดีว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอใช้สารเคมีตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

2,000 รายการ รวมทั้งเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับมลพิษและแฟชั่นทำให้มีการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมใหม่ขึ้นมาเสมอ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้จำเป็นต้องออกกฎระเบียบออกมาควบคุม โดยมีมาตรฐานที่ควบคุมการใช้สารเคมีที่สำคัญ คือ กฎระเบียบว่าด้วยสารเคมีและเคมีภัณฑ์ของสหภาพยุโรป หรือ Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals (REACH) ที่ผ่านมามีอียูเป็นผู้คิดค้นสารเคมีที่ใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ประมาณ 100,000 รายการ แต่มีข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสารเคมีไม่มาก จึงต้องมีกฎระเบียบให้มีการสำแดงข้อมูลสารเคมี

อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มของไทย ผ่านร้อนผ่านหนาว จากวิกฤติเศรษฐกิจโลก วิกฤติเศรษฐกิจไทย ล่าสุด ประสบปัญหาค่าแรง จากก่อนหน้านี้ ขาดแรงงาน

ทั้งนี้ REACH ถือเป็นกฎระเบียบที่มีความซับซ้อนมากของอียูมีผลบังคับใช้ในปี 2550 ซึ่งกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับความปลอดภัยจากสารเคมี และการใช้งานของผลิตภัณฑ์ โดยบังคับใช้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด

และในช่วงที่ประกาศกฎระเบียบออกมานั้น พีรพร บอกว่า มีปัญหาทั้งผู้นำเข้าและส่งออกที่ยังไม่เข้าใจ รวมทั้งผู้แทนจำหน่ายสารเคมีของยุโรปในไทยก็ยังไม่เข้าใจทั้งหมด และถ้าทำตามกฎระเบียบไม่ได้ ต้องเรียกสินค้าคืนจากผู้บริโภค

ในช่วงนั้นสถาบันสิ่งทอได้ร่วมศึกษากับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) พบว่าหากผู้ส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยสำแดงว่าไม่มีสารตกค้างหรือมีน้อยกว่าที่กำหนดก็จะส่งออกไปอียูได้ 2-3 ปี ที่ผ่านมาผู้ประกอบการ

ไทยรับรู้แล้วว่า หากไม่มีสารเคมีที่ห้ามใช้ประมาณ 100 รายการก็ส่งออกไปอียูได้

พีรพร ประเมินการปรับตัวของผู้ประกอบการไทยว่า ทำได้ค่อนข้างดี หากตัดปัจจัยค่าแรงและสิทธิพิเศษทางศุลกากร (จีเอสพี) ออกไป เชื่อว่าผู้ประกอบการไทยได้เปรียบผู้ผลิตจากประเทศคู่แข่ง

“แบรนด์เสื้อผ้าก็พำระดับโลก มั่นใจส่งสินค้าจากไทยเป็นอันดับ 2 รองจากจีน เช่น ไนกี้ อาดิดาส แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการไทยรับกับมาตรฐานต่างๆ ของผู้ซื้อได้”

ส่วนประเทศอื่นในเอเชียที่ผลิตสิ่งทอและส่งออกไปอียูก็ได้ออกมาตราฐานผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เช่นเดียวกัน เพื่อเป็นแรงกดดันให้ผู้ประกอบการในประเทศตัวเองผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานสูงขึ้น เช่น จีน เวียดนาม อินโดนีเซีย โดยเฉพาะจีนที่ออกมาตราฐานเทียบเท่าอียูเมื่อปี 2549 เพราะจีนส่งออกสิ่งทอไปอียูมากจึงต้องหาทางปรับตัว ส่วนเวียดนามออกกฎระเบียบที่ใกล้เคียงกับอียู เช่น ควบคุมการใช้สารเคมีก่อมะเร็ง เป็นต้น

สำหรับผู้ประกอบการไทย พีรพร บอกว่า สถาบันฯ ติดตามการออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยได้ปรับตัว โดยล่าสุด พบว่าฝรั่งเศสได้ออกกฎหมายกำหนดให้สินค้าที่ขายในฝรั่งเศสต้องติดฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นต์ ทำให้สินค้าแบรนด์ต่างๆ เริ่มปรับตัว และทำให้ผู้ผลิตต้องปรับตัวตามไปด้วย

ทั้งนี้เพื่อให้การผลิตจำกัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและผ่านการรับรองฉลากคาร์บอน ซึ่งฉลากการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตั้งแต่การผลิต การขนส่ง การใช้งาน และการกำจัดซากสินค้า เพื่อกระตุ้นให้มีการผลิตที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและช่วยให้ผู้บริโภคเห็นความสำคัญต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

“อียู จะเป็นตลาดที่ควบคุมการใช้คาร์บอนฟุตพริ้นต์ใหญ่ที่สุด เพราะผู้บริโภคต้องการทราบข้อมูลการใช้พลังงาน น้ำและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตลอดห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) และต้องการรู้ว่ามีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตมากน้อยแค่ไหน รวมทั้งต้องการรู้ว่าเสื้อผ้าที่ซื้อมาซักได้กี่ครั้ง ใช้น้ำในปริมาณเท่าใด ในอนาคตจะมีการพูดถึงมาตรฐานการกำจัดซากสิ่งทอด้วย ซึ่งจะเหมือนกฎระเบียบว่าด้วยการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (WEEE) ทำให้ สิ่งทอต้องกำหนดแนวทางการกำจัดซากสินค้าที่เลิกใช้แล้วด้วย”

พีรพร ให้ข้อมูลต่อไปว่า ขณะนี้อังกฤษเริ่มทำ "ไรด์แมพ" ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากสิ่งทอแล้ว เพราะสินค้าสิ่งทอนำเข้าเมื่อสิ้นสุดการใช้งานแล้ว จะกลายเป็นขยะในอังกฤษ โดยจะกำหนดให้ซัพพลายเออร์ในต่างประเทศต้องรับซื้อคืน หรือบริจาคไปประเทศที่ยังไม่พัฒนา เพื่อลดขยะสิ่งทอในประเทศ

โดยเจ้าของแบรนด์หลายรายให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น อาทิ "มาร์ค แอนด์ สเปนเซอร์" ได้วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับสิ่งทออย่างมาก เพราะเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นที่ทราบดีว่าการปลูกฝ้ายเป็นการเพาะปลูกที่ใช้สารเคมีสูงเป็นอันดับ 3 ของโลก และการใช้งานสิ่งทอต้องผ่านการซักล้างหลายครั้งตลอดอายุการใช้งาน ทำให้ "มาร์ค แอนด์ สเปนเซอร์" ตัดการวิจัยและพัฒนาสินค้าที่ผลิตจากเส้นใยอินทรีย์ หรือผลิตเครื่องนุ่งห่มที่ไม่ต้องรีดหรืออบผ้า

ในอนาคตจะมีมาตรฐานเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสิ่งทอมากขึ้น โดยอาจมีมาตรฐานการใช้พลังงานของสิ่งทอ เพื่อลดพลังงานที่ใช้ในการซักล้าง หรือมีมาตรฐานให้เครื่องนุ่งห่มมีความอบอุ่นมากขึ้น เพื่อลดการใช้เครื่องทำความร้อน (Heater) ซึ่ง สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ จะต้องติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิดต่อไป เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้กับผู้ประกอบการไทยใช้รับมือกับมาตรฐานใหม่ๆ

อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการเองต้องตื่นตัวและมีการลงทุนพัฒนาการผลิตและบุคลากรเพื่อรองรับการผลิตที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

สำหรับอุตสาหกรรมเสื้อผ้า ซึ่งใกล้ชิดกับ

ตลาดปลายทางมากที่สุด **สุกิจ คงปิยจารย์** นายกสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย บอกว่าตลาดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยังคงค่อนข้างแคบ แต่ยอมรับว่าภาวะโลกร้อน ทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ และมีกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ดังนั้นจึงมองเห็นความสดใสของตลาดผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ในหลายๆ ประเทศ โดยเฉพาะ **อียู สหรัฐอเมริกา และ ญี่ปุ่น** มีการตอบสนองของกลุ่มผู้บริโภค ทำให้ออกกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับอุตสาหกรรมนี้อย่างต่อเนื่อง มาตรการ REACH เพื่อควบคุมการใช้สารเคมีในอุตสาหกรรมนี้ เป็นที่รู้จักอย่างดีของผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ ญี่ปุ่น เป็นประเทศที่กำลังให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะหลังจากเกิดสึนามิ โดยมีการมาตรการเชิงบังคับและแรงจูงใจ กลายเป็นไลฟ์สไตล์ของคนญี่ปุ่น อาทิ ระบุมิให้มีการเคมีอันตรายและระคายเคืองต่อผิวหนัง หรือก่อให้เกิดบาดแผลเกินกว่าขีดจำกัด อาทิ สาร Formalin และ Dieldrin โดยเฉพาะสารฟอร์มาลดีไฮด์ในถุงเท้าทารกจะต้องอยู่ในระดับที่ไม่สามารถตรวจจับ หรือวัดค่าได้ ส่วนถุงเท้าอื่นๆ จะต้องมีความเข้มข้นไม่เกิน 75 พีพีเอ็ม นอกจากนี้ยังเริ่มออกแบบเสื้อผ้าให้สวมใส่สบาย เพื่อลดการใช้เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

ในด้านผู้บริโภคเอง โดยเฉพาะในอียู เริ่มเลือกหาซื้อบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น Eco-label ผลจากผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี ซึ่งในอียู ผลจาก EU flower ได้รับความเชื่อถืออย่างกว้างขวาง

"ยอมรับว่าการตอบสนองของผู้บริโภค

ในแต่ละประเทศแตกต่างกัน ในยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น พฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นแรงผลักดันได้อย่างดี ส่งผลให้ห้างสรรพสินค้าต้องเลือกจำหน่ายสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ขณะที่ผู้บริโภคในไทย ราคาของสินค้ามีผลต่อการตัดสินใจซื้อ มากกว่า ดังนั้นสิ่งแวดล้อมจึงยังเป็นเพียงกระแสในประเทศเรา"

สุกิจ บอกต่อว่า สินค้าที่ผลิตอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มักมีต้นทุนสูงกว่า อาทิ เส้นใยที่ผลิตจากวัสดุรีไซเคิลใช้พลังงานมากกว่าเส้นใยผลิตใหม่ ทำให้ต้นทุนสูง ส่งผลให้ราคาสินค้าสูงตามไปด้วย

อย่างไรก็ตาม แรงผลักดันของผู้บริโภคในตลาดใหญ่อย่าง อียู สหรัฐ และญี่ปุ่น ทำให้มีการออกกฎระเบียบ ส่งผลให้ผู้ประกอบการ

สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ของไทยต้องเริ่มปรับกระบวนการผลิตให้เข้าตามกรอบมาตรฐาน เพื่อเป็นใบเบิกทางการค้าในตลาดหลักของไทย

สุกิจ ยืนยันว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว เพราะผ่านวิกฤตมานับครั้งไม่ถ้วน ปัจจุบันอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มกำลังปรับตัวรองรับ แนวทางหลัก เพื่อเข้าสู่กระบวนการโรงงานสีเขียว (Green Factory) ใน 5 เรื่องหลัก ประกอบด้วย การใช้พลังงานในกระบวนการผลิตให้น้อยลง ใช้พลังงานทดแทน ลดการปล่อยมลภาวะในกระบวนการผลิต การใช้วัตถุดิบให้เกิดประโยชน์สูงสุด และลดของเสียในกระบวนการผลิต

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีความหลากหลาย การเข้าสู่

โรงงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีแนวทางแตกต่างกันไป สำหรับโรงงานฟอกย้อมต้องใช้น้ำในกระบวนการผลิตมาก ทำให้มีน้ำเสียออกมามาก การลดน้ำเสียโดยนำไปรีไซเคิลให้ได้มากที่สุด จะช่วยลดภาระต่อสาธารณะได้

ในส่วนของโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า มีวัสดุที่ต้องทิ้งในการตัดเย็บมาก แนวทางที่ทำได้ คือ ใช้วัสดุให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อลดขยะ อาทิ ผ้า 1 กิโลกรัม เคยใช้ 750 -850 กรัม ต้องใช้ให้ได้ 950 กรัม เป็นต้น

ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการ ขณะเดียวกันช่วยให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันด้วย สุกิจ บอกว่าผู้ประกอบการที่มีมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) สามารถสมัครขอรับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม EU Flower ของอียู แม้ไม่ได้เป็นมาตรการบังคับ แต่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค และเป็นใบเบิกทางตลาดใหม่ได้อย่างดี คาดว่าในอนาคตผู้ประกอบการสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจะให้ความสนใจ เพื่อเข้าสู่มาตรฐานนี้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเป็นโรงงานสีเขียว นอกจากลดและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานลดของเสียแล้ว การใช้พลังงานทดแทนเป็นแนวทางสำคัญ แต่โครงการนี้ลงทุนสูง จึงเห็นว่าภาครัฐควรช่วยสนับสนุน เพื่อให้ต้นทุนได้เร็วขึ้น สอดคล้องกับการเสื่อมของเครื่องจักร ทำให้ผู้ประกอบการกล้าที่จะลงทุนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเป็นโรงงานสีเขียว นอกจากลดและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานลดของเสียแล้ว การใช้พลังงานทดแทนเป็นแนวทางสำคัญ แต่โครงการนี้ลงทุนสูง จึงเห็นว่าภาครัฐควรช่วยสนับสนุน เพื่อให้ต้นทุนได้เร็วขึ้น สอดคล้องกับการเสื่อมของเครื่องจักร ทำให้ผู้ประกอบการกล้าที่จะลงทุนมากขึ้น

“ตอนนี้โรงงานอุตสาหกรรมปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดใช้พลังงานทุกจุดแล้ว เหลือส่วนที่ยังทำไม่ได้มากนัก คือ พลังงาน

ทดแทน เช่น ติดตั้งแผง โซลาร์เซลล์บนหลังคา เนื่องจากอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ไม่มีเศษวัสดุที่จะนำมาทำเชื้อเพลิงเหมือนอุตสาหกรรมอื่น แต่พบว่าโครงการเหล่านี้ลงทุนสูงมากและคืนทุนกว่า 10 ปี”

สุกิจ บอกตอนท้ายถึงความร่วมมือลดภาวะโลกร้อนจากอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ว่า การรีไซเคิลเสื้อผ้าเป็นคำตอบได้ทางหนึ่ง แต่ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในด้านการตัดเย็บต้องมีนวัตกรรมให้เสื้อผ้าใช้แล้วง่ายต่อการนำไปรีไซเคิล ส่วนผู้บริโภคต้องคัดแยกขยะ เพื่อให้เกิดระบบนำเสื้อผ้าใช้แล้วไปรีไซเคิล

ระบบจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ และช่วยให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน

สุกิจ คงปียาจารย์

ผู้ประกอบการ	
สิ่งทอ-เครื่องนุ่งห่มไทยที่ได้รับรอง	
องค์ต่างประเทศ	องค์ต่างในประเทศ
 101 Oeko-Tex Standard 100	 1 ฉลากเขียว
 4 EU Flower	 3 คาร์บอนฟุตพริ้นท์
 7 GOTS	 1 ลดคาร์บอน
หน่วย : ราย	 5 เสื้อผ้าลดโลกร้อน CoolMode

อียูเป็นตลาดที่ควบคุม
การใช้คาร์บอนฟุตพริ้นต์
ใหญ่ที่สุด เพราะผู้บริโภค
ต้องการรู้ข้อมูล
การใช้พลังงาน

พีรวัส วา-พวิชัย

ยุโรปเข้มงวดก้าาง

นำ้าเข้าสินค้า